

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

II. Ex hac Justiniani constitutione aperitur verus sensus canonis XIII. Laodicensi, quo cavetur ut vilis plebecula a ceatur ab electione Diaconorum vel Presbyterorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

auctoritas in eligendo Episcopo non impeditur quin aliquem postulare possent, relicto penes synodum integro arbitrio; ut patet in hoc negotio Nicopoleos. Senatus enim praefectum à Basilio approbaverat: Vos probastis dignum esse inquit, & non consensimus: ἀξιότιμος ἀναφανέτω, καὶ ὑμεῖς ἐδοκιμάσατε, καὶ ἡμῶς συνεθέμεθα. Reliquum erat ut ordinatum Episcopum à plebe suscipi curaret. Hoc quoque voluit significare idem Basilius in epistola L X I I. ad Neocæsarienses, post Mufonij Episcopi obitum: Cavendi vobis lupi, vigiliis cujusdam pastoris praesidio, quem repurgatis contentione omni & primatus affectatione animis petere quidem vestrum est, Domini verò designare: λυποῦνται ὑμῶν, ἐρηγορεῖτε πρὸς ποιμνίου ἑπιστάτην, ὃν ὑμεῖς ποιοῦντες αἰτήσαι φιλονεικίας πόνους καὶ φιλοπατείας, τὰς ψυχὰς καὶ τὸν λαόν, ὅπως ἐπισημασθῶσι. Postulare pastorem, à synodo scilicet, positum est in potestate plebis; sed Dei est designare praeferendum, nempe synodi ejusdem iudicio.

VI. Sanè licet Episcopum hunc vel illum populus petere possit, nullum tamen sibi potest praepone absque synodi iudicio; ut docet canon decimus sextus Antiochenus: Si quis Episcopus vacans in Ecclesiam vacantem profiliat, sedemque pervadat absque integro perfectoque Concilio, hic abjiciatur necesse est: nisi cunctus populus, quem diripuit, eum habere delegerit. Perfectum verò Concilium illud est ubi interfuerit Metropolitanus antistes. Vi hujus canonis, qui recitatur in actione undecima Concilij Chalcedonensis, pulsi sunt episcopatu Ephesi Bassianus & Stephanus; relicta eis dignitate episcopali, & alimentis.

CAPVT VI.

Synopsis.

I. Dein Graeci integrum electionum jus traxerunt ad synodum metropolitanam, neglectis clero & populo Ecclesiae vacantis. Incommodum hoc tollere tentavit Justinianus Imperator, qui vilem plebeculam ab electione removit. Tres autem eligi à clero & honoratis jubet, ut unus ex eis à Metropolitano eligatur.

II. Ex hac Justiniani constitutione aperitur verus sensus canonis xlii. Laodicensi, quo cavetur ut vilis plebecula a ceatur ab electione Diaconorum vel Presbyterorum.

III. Olim enim clerus & populus ab Episcopo interrogabantur in ordinationibus clericorum; ut patet ex Cypriano, Eusebio, & canonibus Africanis.

IV. Juris autem istius occasione plebs sapissime peccabat, adeo ut indignos plerumque eligeret. Invictos etiam quandoque rapiebat ad presbyteratum, ut accidit Augustino.

V. Exemplum item ejus rei datum in Paulino Episcopo dein Nolano. MARCA factus Presbyter apud Barconem in Hispania.

VI. Exempla item in Piniano & Chrysostomo. Quare prudenter cautum canone Laodicensi remouendam esse plebem ab electione Diaconorum & Presbyterorum.

VII. Potiori ratione porrigenda fuit hac prohibitio ad electiones Episcoporum. Joannes Scholasticus turbas arceri scribit ab electionibus Episcoporum.

VIII. Justinianus edixit clerum & primates populi solos ad electiones Episcoporum admittendos, neglectis turbis. Blondellus notatur.

IX. Clerus & honorati eligunt. Plebs verò faveat & applaudit.

I. **V** SURPATA à Graecis consuetudo, à minoribus civitatibus jus electionum avocans, illud solidum & integrum metropolitanica synodo addebant, neglectis clero & populo Ecclesiae vacantis. Cui gravi incommodo ut Justinianus mederetur, novam legem condidit; qua jus cum temperamento quodam induxit, concessa Clericis & populo suffragiorum libertate ad exemplum occidentalis Ecclesiae, & relicta Metropolitanis auctoritate non contemnenda. Ac primum Clericis & civibus honoratis, qui olim unà cum Episcopis de electione consulebant, concessit ut foli eam peragerent, repulsa ab hac deliberatione vili plebecula; ea lege tamen, ut trium personarum electionem scripto factam ad Metropolitanam transmitterent. In istius autem arbitrio positum erat è tribus, quem magis idoneum judicaret, Episcopum designare & ordinare. Novella cxxiii. & cxxxvii. lex quoque 42. C. de Episcopis, continent juris istius novi institutionem.

II. Ex ista Justiniani constitutione aperitur verus canonis Laodicensi sensus; cujus interpretationem ad hunc locum de industria retulimus. Is est decimus tertius, cujus haec sunt verba Graeca: Ἐὶ ἢ μὴ τοῖς ἄλλοις ἐπιπέπει ὁ σὺλογὸς ποιεῖσθαι τὸ μελλόντων ἐπισημασθῶν εἰς τὸ ἱερατεῖον. De eo quod non liceat turbis electiones eorum facere qui altaris ministerio sunt applicandi; ut loquitur vetus interpres. Eodem sensu Ferrandus in Breviatione cap. 105. de Diaconis interpretatur: qui quidem proprie ἐπισημασθῶν sive in sacrario, quae templi pars erat altari proxima, locum habebant sibi specialiter additum. Attamen Martinus Bracarenensis reddidit, qui ad sacerdotium promoventur: Dionysius, qui sunt ad sacerdotium provehendi; ut eis ἱερατεῖον legisse videantur. Itaque genuinus hic videtur esse verborum canonis sensus, ut vilis plebecula arceatur ab electionibus Diaconorum vel Presbyterorum. Diaconos quippe ad suam dispositionem plebs trahe-

Vide Ocellio
dein Hübner
part. 1. pag. 8. &
part. 1. pag. 114.

bat, quod multitudini fidelium electionem Diaconorum Apostoli permisissent. Pleroque etiam invitos ad presbyteratum per vim adigebat.

III. Certum quidem est in Clericorum ordinationibus clerum atque plebem ab Episcopo fuisse consultam olim, ut docet Cyprianus epist. xxxiii. *In ordinandis Clericis, fratres carissimi, solemus vos ante consulere, & mores ac merita singulorum communi voto ponderare.* Vnde Cornelius Papa apud Eusebium lib. vi. cap. xliii. Novatianum vetitus à clero & à plerisque laicis ne in presbyterium adscisceret, hunc solum sibi concedi ordinandum petiit. Hic usus confirmatus est canone xxii. Concilij Carthaginensis tertij: *Vt nullus ordinetur Clericus nisi probatus vel Episcoporum examine vel populi testimonio, id est, utroque. Vel enim conjunctivè accipitur, ut fieri solet in scriptoribus hujus ætatis. Quod explicat Concilium Carthaginense quartum can. xxii. Vt Episcopus sine consilio Clericorum suorum Clericos non ordinet, ita ut civium conventionem & testimonium querat.*

IV. Sed juris istius occasione plebs sæpissime peccabat, adeo ut indignos plerunque eligeret. Eleganter Hieronymus lib. i. adversus Iovinianum: *Nonnunquam errat plebis vulgique judicium, & in sacerdotibus comprobatis unusquisque suis moribus faveat, ut non tam bonum quam sui similem querat prepositum.* Erin Ezechielem cap. xxxiii. scribit Episcopum & Presbyterum à populo electos & assumptos, ideo formidandum ne accedant indigni. Contingebat aliquando ut invitos etiam raperet ad presbyteratum, ut accidit in Hipponensi Ecclesia, ubi Valerius episcopatum gerebat: qui cum flagitante ecclesiastica necessitate de providendo & ordinando Presbytero civitatis plebem alloqueretur & exhortaretur, jam scientes catholici sancti Augustini propositum & doctrinam, manu injecta ---- cum tenuerunt, & ut in talibus consuetum est, Episcopo ordinandum intulerunt; omnibus uno consensu & desiderio fieri perficique petentibus, magnoque studio & clamore flagitantibus, ubertim eo flente; ut loquitur Possidius cap. liii.

V. Sic à Lampio Episcopo anno cccxiii. apud Barcinonem in Hispania per vim inflammata subito plebis sacratus Paulinus, ut est in epistola xxxv. Augustini. Qua de re ipse Paulinus, qui fuit postea Nolanus Episcopus, hæc scripsit ad Severum epistola sexta: *Nos in Barcinonensi civitate consistimus. Post illas literas quas scripsisti, die Domini quo nasci de carne dignatus est, repentina, ut ipse testis est, vi multitudinis, sed credo ipsius ordinatione correptus, & presbyteratu initiatus sum.*

Tom. II.

Sanctissimi & nobilissimi illius viri, qui natione Aquitanus erat, mihi quoque Aquitano memoria observabatur, quando Barcinone consistens, ejus opem flagitando, ad presbyteratum sponte sum proventus anno millesimo sexcentesimo quadagesimo octavo.

VI. Horrendum & perseverantissimum clamorum fremitum Hipponensis multitudinis pro cogendo Piniano ad presbyteratum recitat Augustinus epistola cccxv. Vim quoque sibi illatam à populo Antiocheno conqueritur Chrysostomus ut presbyteratum susciperet.

Quare canonis Laodicensi verbis interdicta est plebi Diaconorum & Presbyterorum electio, nempe ne per tumultus negotium istud ad se pertraheret, invitis quandoque Clericis & honoratis.

VII. Attamen cum par ratio & potior reperiatur in Episcoporum electionibus, quas plebs aut factiosorum studiis aut pretio accensa turbare solebat, minus dignos sæpe ingerendo, (ut factum in electione Eusebij cathechumeni, ubi ὁχλῶδως χεῖρ παρέσυρε τὸ ἀκρόβητος, turbarum manus evertit jus accuratum, ut loquitur Nazianzenus epist. xxxi. cujus violentiæ similia passim occurrunt exempla) ideo rectissime Ioannes Scholasticus Patriarcha Constantinopolitanus, qui floruit sub ultima tempora Iustiniani, in veteri canonum collectione canonem Laodicensem sic accipit, ut turbis prohibeantur electiones Episcoporum, Tit. vii. collectionis: *μη τοῖς ὄχλοις ἐπιπέσειν ἐκλογαὶ ποιεῖσθαι τῶν ἐπισκόπων*, adducitque statim canonem duodecimum Laodicensem. Eadem fuit sententia Martini Bracarenensis, qui primum caput collectionis suæ, quod inscribit *De electione Episcoporum*, ex hoc canonem Laodicensi decimo tertio componit.

VIII. Quare canonis istius decretum secutus Iustinianus, suis legibus difertè clerum & primates populi solos ad electiones Episcoporum admisit, neglectis turbis: quarum assensus non erat negligendus, sed inter suffragia legitima non censebatur. Sic enim accipienda sunt verba canonis, ut plebis interventio prohibeatur, non autem ut sola ejus violentia arceatur, quemadmodum scripsit vir eruditus Blondellus.

IX. Potest discrimen istud inter honoratos & vulgus, quod insinuavimus, probari ex Theodoreti verbis loquentis de Petro qui successit Athanasio novem annis post tempora Concilij Laodicensi. Ait ejus electionem factam quidem ab Athanasio vivente: *συμψήσαντες ἡμετέροιον, & τῶν ἱερομένων, καὶ τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀξιωμασίων, καὶ ὁ λαὸς ὁ ἅπας* &

Ccc ij

Vide Baluzium de vita Marci, p. 106